

Vanhan testamentin tutkijoiden kansainvälinen kongressi Helsingissä 1.–6.8.2010

RAIJA SOLLAMO

Tämän vuoden elokuussa yhteensä 450 kongressin osanottajaa (seuralaiset mukaan luettuna yli 500 henkeä) liikkui rintalappuineen ja Marimekko-kasseineen Helsingin yliopiston päärakennuksessa ja Porthaniassa. Se oli värikäs joukko ihmisiä 39 maasta. Vanhan testamentin tutkijoiden järjestön The International Organization for the Study of the Old Testament (IOSOT) kongressit pidetään joka kolmas vuosi jossakin Euroopan maassa. Nyt kongressi oli ensimmäistä kertaa Suomessa. Vuosi 2010 on järjestön 60-vuotisjuhlavuosi ja kysymyksessä oli 20. kongressi. Organisaatio on leimallisesti eurooppalainen. Sen keskuspaikkana on Leiden Hollannissa ja tärkein julkaisu on aikakauskirja *Vetus Testamentum*, jonka julkaisijana on kuuluisa painotalo E. J. Brill. Aikakauskirjan toimituskunta toimii samalla järjestön pysyvänä johtokuntana. Pääsihteerin tehtävää on viime vuosina hoitanut professori Arie van der Kooij Leidenista.

Tämän pysyvyyttä edustavan organisaation rinnalla toimii kolmen vuoden jaksoissa paikallinen kongressiorganisaatio. Sen presidentti on samalla koko järjestön puheenjohtaja yhden kolmivuotiskauden eli kongressista toiseen. Helsingin kongressin presidentti oli professori (emerita) Raija Sollamo, joka valittiin tehtäväänsä kesällä 2007 Ljubljanassa. Presidentti valitsee muun kongressiorganisaation. Sen tärkein henkilö on kongressisihteeriksi. Hän toimii presidentin oikeana kätenä kaikissa järjestelytehtävissä. Helsingin kokouksen kongressisihteerinä toimi yliopistonlehtori, teolo-

gian tohtori Jutta Jokiranta. Järjestelytoimikunta koostui lähinnä tohtorikoulutettavista, jotka oli jaettu tiimeiksi: tila-, tiedotus-, ruokailu-, kulttuuri- ja julkaisutiimi. Kongressitoimisto hoiti ilmoittautumiset ja rahaliikenteen. Kongressin ajaksi tarvittiin vielä opiskelija-avustajia huolehtimaan muun muassa esitelmöitsijöistä ja luentosalien atk-laitteista. Presidentin ja kongressisihteerin tehtäväksi jäi pitää kaikkia naruja käsissään, huolehtia www-sivuista,¹ tehdä PR-työtä, hankkia rahoitusta ja sponsoreita.

Presidentin kaikkein tärkein tehtävä oli kuitenkin kongressin ohjelman kokoonpano, johon järjestö antaa varsin vapaat kädet. Ainoa sääntö on, että kerran pääesitelmän pitänyttä henkilöä ei valita uudelleen samaan tehtävään. Kongressin viralliset kielet ovat englanti, ranska ja saksa. Toivomus on, että kaikki esitelmät eivät olisi englanniksi. Tällä kertaa presidentti halusi kutsua avukseen kotimaisista ja kansainvälisistä kollegoista neuvoa antavan ryhmän (Advisory Board) suunnittelemaan kongressin tieteellistä sisältöä ja valitsemaan sopivia esitelmöitsijöitä. Halusimme tehdä kongressissa tunnetuksi myös suomalaista tutkimusta ja suunnittelimme kongressin pääohjelman siten, että se heijasti suomalaisen Vanhan testamentin tutkimuksen vahvoja alueita, joita ovat arkeologia, tekstikriittikki, Septuaginta, Qumran ja deuteronomistinen

1 Kongressin www-sivut ovat vielä nähtävillä osoitteessa: www.helsinki.fi/teol/pro/iosot2010

historiateos. Lisäksi oli varattu yksi aamupäivä viisaukirjallisuudelle ja apokalyptiikalle sekä yksi aamupäivä monitieteisille lähestymistavoille ja uusille metodeille. Muita aiheita käsiteltiin niin sanotuissa lyhyissä esitelmissä. Niiden pitäjät valittiin abstraktien perusteella. Lyhyitä esitelmiä voi seurata useissa rinnakkaisissa sessioissa iltapäivisin. Kongressin ohjelmaan kuului yksi kaikille avoin yleisöluento Kinneretin ja Horvat Kurin kaivauksista. Sen pitivät dosentit Juha Pakkala ja Raimo Hakola. Arvelimme, että arkeologia kiinnostaisi suurta yleisöä ja ylittäisi uutiskynnyksen, niin kuin vanhan synagogan raunioiden löytyminen Horvat Kurista tekikin.

Kongressi avattiin perinteiseen tapaan sunnuntai-iltana. Helsinki säteili keskikesän kuumassa auringossa ja tunnelma oli loistava. Tradition mukaan kongressin presidentti pitää avajaisesityksen omalta tieteenalaltaan. Se käsitteli Septuagintan käännöstekniikkaa Jeremian kirjassa. Rehtori Thomas Wilhelmsson avasi kongressin persoonalliseen tapansa, pääsihteeri Arie van der Kooij kertoi järjestön 60-vuotisesta taipaleesta ja luonnehti Helsingin kongressia sanoilla ”two first ladies’ congress”. Ensimmäistä kertaa järjestön historiassa nainen oli presidenttinä. Nyt myös kongressisihteeri oli nainen. Avajaisten musiikkiohjelmasta vastasivat tenori Esa Ruuttunen sekä Ruut Kiiski (piano) ja Hannu Kiiski (sello).

Naiset olivat vahvasti edustettuina kongressin ohjelmassa pääpuhujista alkaen. Sattuipa sellainenkin historiallinen tilanne, että tiistai-aamun kaikki pääluennoitsijat olivat naisia ja myös session puheenjohtaja oli nainen. Suomalaiset olivat tiistaina avainasemassa: professori Anneli Aejmelaeus oli yksi pääpuhujista ja session puheenjohtajana oli professori Sarianna Metso Toronton yliopistosta. Itselleni jäi aivan erityisesti mieleen professori Angelika Berlejungin loistava esitys heti maanantai-aamuna ensimmäiseksi. Turhaan eivät asiantuntijat olleet häntä kehuneet ja suositelleet. Tämä Leipzigin ja Stellenboschin yliopistojen professori kuvasi arkeologisen aineiston avulla Assyrian imperiumin suurvaltapolitiikkaa. Kun entisen DDR:n kasvatti luennoi, ei voinut olla vertailematta muinaisia val-

lankäytön muotoja niihin, joita on esiintynyt paljon myöhemminkin historiassa. Muinainen Assyria on alue, jolta Suomessakin on paljon osaamista (professorit Simo Parpola ja Martti Nissinen).

Vanhan testamentin kongresseissa juutalaisten tutkijoiden panos on aina merkittävä, niin Helsingissäkin. Se on hyvin merkittävä myös Vanhan testamentin erityisalojen kongresseissa, jotka koontuivat samaan aikaan pääkongressin kanssa Helsingissä. Ne olivat Septuaginta-tutkimuksen, Qumran-tutkimuksen, targumien tutkimuksen ja masoreettisen tutkimuksen kongressit. Erityisalat ovat pirstaneet ja uudistaneet perinteistä Vanhan testamentin tutkimusta.

Kongressivieraat olivat tyytyväisiä ja ihastuneita. He kiittivät järjestelyjä, Helsinki oli tehnyt heihin vaikutuksen. Vastanotot, joita järjestivät yliopisto, kaupunki ja Suomen evankelis-luterilainen kirkko, saivat kiitosta, samoin Chœur de Baritons ryhmän ja urkuri Pekka Suikkasen kirkkokonsertti Vanhassa kirkossa. Keskiviikkona iltapäivällä oli mahdollisuus tutustua retkellä joko Haikon kartanoon ja Albert Edelfeldtin ateljeehen sekä Porvooseen tai Ainolaan ja Villa Kokkoseen.

Kongressin tieteellinen anti kootaan Brillin kustantamaan kongressijulkaisuun, jonka toimittaa professori Martti Nissinen. Siinä kongressin tieteelliset tulokset säilyvät ja välittyvät tuleville sukupolville. Myös valikoima lyhyistä esitelmistä on tarkoitus julkaista. Tieteellisen merkityksen lisäksi kongressilla on valtava voima inspiroida tutkijoita uusilla ajatuksilla sekä esitelmissä että yhteisissä keskusteluissa kollegojen kanssa. Tohtorikoulutettavat johdetaan sisään kansainväliseen tiedeyhteisöön. Monet heistä pitävät elämänsä ensimmäisen esitelmän kansainvälisellä forumilla. Vanha testamentti ei ole suinkaan aikansa elänyt, vaan se on edelleen elävän mielenkiinnon ja vilkkaan tutkimuksen kohde. Seuraava kongressi pidetään kolmen vuoden kuluttua Münchenissä ja presidenttinä on professori Christoph Levin.